

رصد و پایش خط خبری

فرادید

۱۹ مهر ۱۴۰۵

شماره ۱۰۹

قرارگاه رسانه‌ای جبهه انقلاب
مرکز رصد و پایش

«**فرادید**» گزارش رصدی - تحلیلی از مهم‌ترین اخبار، واکنش‌ها، روندها و موضوعات روز در رسانه‌های داخلی، معاند، بین‌المللی و فضای مجازی است که با بهره‌گیری از سامانه‌ها و داشبوردهای رصدی و ارزیابی تیم تحریریه تخصصی تهیه می‌شود.

خلاصه مدیریتی

بر اساس رصد رسانه‌های داخلی، معاند و برون‌مرزی فارسی‌زبان در روز یکشنبه ۱۹ مهر، مهم‌ترین محور خبری، تداوم جنگ و افزایش ابهام درباره مرحله بعدی تقابل بود. رسانه‌های آمریکایی و صهیونیستی هم‌زمان سناریوهای حمله، مذاکره و تعویق عملیات تا پس از انتخابات میان‌دوره‌ای ۳ نوامبر را مطرح کردند؛ در داخل نیز بازتاب این فضا به مناقشه درباره بازدارندگی، دیپلماسی و انسجام ساختار قدرت انجامید.

در حوزه اقتصادی، رسانه‌های داخلی بر اختلاف درباره سیاست ارزی، حمایت از معیشت و بنگاه‌ها، محدودیت برق صنایع، تعهدات خودروسازان و موانع صادرات تمرکز داشتند. اجرای افزایش کالابرج برای مشمولان شارژشده در ۱۵ مهر و تعیین مهلت سه‌شنبه ۲۱ مهر، در کنار رشد بورس در ۱۸ و ۱۹ مهر، با نااطمینانی اجرایی همراه بود؛ هم‌زمان، بحران هرمز و کاهش ذخایر اضطراری نفت، آثار خارجی فشار اقتصادی را برجسته کرد.

تحولات منطقه‌ای عمدتاً حول تشدید جنگ یمن، رقابت انتخاباتی اسرائیل و بحران مشروعیت سیاسی فلسطینیان شکل گرفت. حمله ۱۸ مهر به فرودگاه ریاض، احتمال ورود مستقیم آمریکا و مناقشه بر سر تعز و باب‌المنذب را افزایش داد؛ در آستانه انتخابات ۲۷ اکتبر کنست نیز پرونده هفتم اکتبر ۲۰۲۳، سناریوهای ائتلافی و احتمال تعویق انتخابات به موضوعاتی تعیین‌کننده تبدیل شدند.

رسانه‌های معاند با بازسازی حافظه اعتراضات، طرح ادعاهای شکنجه و بازنشر تهدیدهای ترور در پی حفظ فشار روانی بودند؛ در مقابل، برخی گزارش‌ها به انسجام ساختار قدرت و ضعف سازمانی مخالفان اذعان کردند. هم‌زمان، برنامه‌های نظامی آمریکا از راهنمای منتشرشده در ۲ مهر تا آزمایش رهگیر جدید در ۲۰۲۷ و استقرار احتمالی آن در ۲۰۳۱، بر تداوم آمادگی برای تقابل بلندمدت دلالت دارد. مجموعه روایت‌ها نشان می‌دهد مدیریت هم‌زمان فشار اقتصادی، جنگ ادراکی و ابهام نظامی، محور اصلی محیط راهبردی روز است.

سیاسی

◎ پیوند تحریم با منافع شبکه‌های داخلی

اکوایران اظهارات معاون اول پیشین رئیس‌جمهور درباره سهم ۲۰ تا ۳۰ درصدی کاسبان تحریم از تجارت و تلاش آنان برای حفظ محدودیت‌ها را برجسته کرد، بدون آنکه هویت یا مستندات این شبکه روشن شود. این روایت می‌تواند هزینه‌های تحریم را به مناسبات قدرت و ثروت داخلی پیوند دهد.

◎ دوگانگی سیاسی در راهبرد بازدارندگی ملی

نشنال‌نیوز با بازخوانی اظهارات وزیر خارجه پیشین و واکنش کیهان، تسنیم و رجانیوز، اختلاف میان رویکرد مقاومت و توافق دیپلماتیک را برجسته کرد. این صورت‌بندی، مناقشه راهبردی را به شکاف در ساختار سیاسی ایران تقلیل می‌دهد و می‌تواند فشار روانی بر تصمیم‌گیری داخلی را افزایش دهد.

◎ تبیین موانع فروپاشی ساختار قدرت

رادیوفردا استمرار حاکمیت را حاصل انسجام سیاسی و امنیتی، حفظ زنجیره فرماندهی، نبود ریزش سازمان‌یافته و ضعف تشکیلاتی مخالفان دانست. اذعان این رسانه به ناکامی جنگ و ترورها در فروپاشی ساختار، محدودیت راهبرد تغییر حکومت از بیرون را برجسته می‌کند.

اقتصادی

◎ مناقشه بر سر جهت‌گیری سیاست ارزی

رجانیوز، اقتصاد ۱۲۰، خراسان و نود اقتصادی از اتهام گران‌سازی عامدانه تا دفاع مشروط از مداخله ارزی و اختلاف درباره بازگشت ارز صادراتی را منعکس کردند. اختلاف اصلی بر توزیع هزینه میان دولت، صادرکننده و مصرف‌کننده است و ارزیابی آن به داده‌های پولی و تجاری نیاز دارد.

◎ ابهام اجرایی در گسترش حمایت کالابری

تسنیم و کانال‌های تلگرامی از افزایش ۵۰۰ هزار تومانی اعتبار ۱۱ میلیون مددجو و شرط خوداظهاری خبر دادند، اما مبلغ و زمان حمایت سایر مشمولان روشن نیست. تعدد مهلت‌ها و نبود سازوکار مشخص اعتراض می‌تواند دسترسی خانوارها به حمایت را دشوار کند.

◎ افزایش ریسک خرید کارخانه‌ای خودرو

دنای اقتصاد، عصر خودرو و خبرگزاری دانشجو کاهش ۴۲ درصدی ثبت‌نام، ابهام قیمت نهایی و تداوم معوقات خودروسازان را برجسته کردند. کاهش استقبال، بیش از افت نیاز، می‌تواند بازتاب ضعف قدرت خرید و افزایش هزینه انتظار و ریسک قرارداد باشد.

◎ فشار محدودیت برق بر صنعت فولاد

فولادنیوز با انتشار نامه انجمن فولاد، تداوم محدودیت ۸۵ درصدی برق در مهر و افت ۴۷ درصدی محصولات گرم را برجسته کرد. استمرار محدودیت پس از تابستان و اجرانشدن تعهدات حمایتی، امکان جبران کاهش تولید را با تردید مواجه می‌کند.

● ابهام در حمایت از بنگاه‌های آسیب‌دیده

اقتصاد ۲۴ و دنیای اقتصاد از بخشودگی ۱۴۸ همتی جرایم و ورود بیش از هشت همت تسهیلات به مرحله پرداخت خبر دادند، اما پوشش خسارت‌های غیرساختمانی و دسترسی بنگاه‌های ضعیف محل تردید است. معیار اثربخشی، استمرار واقعی فعالیت بنگاه‌هاست، نه صرفاً حجم حمایت اعلامی.

● موانع توسعه صادرات از مسیرهای زمینی

تجارت‌نیوز و نود اقتصادی، توقف ۴۰ تا ۴۵ روزه ناوگان در مرز افغانستان و هزینه بالای حمل ریلی به چین را برجسته کردند. ناهماهنگی اجرایی و ارزش افزوده پایین برخی کالاها، ظرفیت مسیرهای زمینی برای کاهش فشار محدودیت‌های تجاری را تضعیف می‌کند.

● رشد بورس همراه با احتیاط حقیقی‌ها

تجارت‌نیوز، اکوایران و عصر اقتصاد از رشد شاخص در ۱۸ و ۱۹ مهر خبر دادند، اما کاهش گستردگی نمادهای مثبت و خروج ۲۲۷ میلیارد تومان پول حقیقی در ابتدای یکشنبه مشاهده شد. استمرار رشد نماگرها با احتیاط تقاضا، شکنندگی انتظارات سرمایه‌گذاران را نشان می‌دهد.

اجتماعی-فرهنگی

● واکنش‌های متعارض به تحریف تاریخ ایران

منوتو و ایندپندنت فارسی روایت تاریخی وزیر خارجه آمریکا را یک‌جانبه دانستند، اما ایران اینترنشنال بر تفکیک حکومت از تمدن ایران تأکید کرد؛ کاربران سلطنت‌طلب و جمهوری‌خواه نیز واکنش‌های متفاوتی داشتند. این پراکندگی، تعارض میان هویت ملی و ملاحظات سیاسی اپوزیسیون را آشکار کرد.

● بازسازی عاطفی حافظه اعتراضات دی‌ماه

رسانه‌ها و حساب‌های معاند با برجسته‌سازی کارزار «۹ سیب»، تصاویر جان‌باختگان و روایت‌های ۱۸ و ۱۹ دی‌ماه، بر رنج خانواده‌ها و شعارهای اعتراضی تمرکز کردند. غلبه روایت عاطفی و انتقام‌جویانه، با هدف جلوگیری از فراموشی و حفظ ظرفیت بسیج اعتراضی دنبال می‌شود.

● برجسته‌سازی ادعاهای شکنجه و اعتراف اجباری

ایران اینترنشنال، کانون حقوق بشر ایران و آموزشکده توانا مجموعه‌ای از ادعاهای شکنجه، تهدید، اعتراف‌گیری و مرگ بازداشت‌شدگان را منتشر کردند که بخشی از آن از سوی خبرگزاری میزان تکذیب شد. تراکم این روایت‌ها برای ایجاد تصویر فراگیر خشونت و تحریک حساسیت اجتماعی به‌کار می‌رود.

بخش خارجی

نظامی

● آینده اهرم راهبردی تنگه هرمز

دنیای اقتصاد و برنامه گفت‌وگوی استراتژیک سه رویکرد فشار نفتی، هشدار درباره فرسایش اهرم و

همکاری زیست‌محیطی منطقه‌ای را مطرح کردند. کارآمدی هرگز به تبدیل فشار کوتاه‌مدت به دستاورد سیاسی پایدار، بدون تحمیل هزینه نامتناسب به اقتصاد داخلی، وابسته است.

❶ ابهام‌سازی درباره زمان و عامل حمله

جروزالم‌پست، شبکه‌های ۱۲ و ۱۳، معاریو، المانیتور و المیادین سناریوهای متعارض حمله آمریکا، اقدام مستقل اسرائیل، تعویق عملیات و توافق را بازتاب دادند. انتشار هم‌زمان این روایت‌ها می‌تواند ارزیابی تهران از زمان، منشأ و سطح تهدید را دشوار سازد.

❷ احتمال گسترش مداخله در جنگ یمن

آکسیوس و سی‌بی‌اس از پشتیبانی اطلاعاتی آمریکا، تشدید عملیات سعودی و احتمال ورود مستقیم واشنگتن پس از حمله به فرودگاه ریاض خبر دادند. مشارکت عملیاتی آمریکا می‌تواند جنگ یمن را به تقابل گسترده‌تر منطقه‌ای پیوند دهد، بدون آنکه الزاماً توان انصاراله را حذف کند.

❸ ارتقای نقش میانجی‌گرانه روسیه در جنگ

خبرگزاری فرانسه، الجزیره، یورونیوز و میدل‌ایست‌آی انتقال مواضع تهران به واشنگتن و آمادگی مسکو برای میانجی‌گری را بازتاب دادند. همکاری انرژی روسیه و آمریکا موقعیت کرملین را تقویت می‌کند، اما نبود جایگاه رسمی در مذاکرات، دامنه اثرگذاری مسکو را محدود نگه می‌دارد.

❹ فضا‌سازی درباره احیای توان موشکی ایران

بلومبرگ، جروزالم‌پست و هآآرتص مدعی حفظ ظرفیت تولید موشکی ایران و حمایت احتمالی روسیه شدند، بدون آنکه جزئیات قابل‌راستی‌آزمایی ارائه کنند. این روایت می‌تواند فشار برای حمله مجدد و گنجانند محدودیت‌های موشکی در توافق احتمالی را افزایش دهد.

❺ توسعه رهگیرهای نسل جدید پدافندی

لاکهید مارتین، بریکینگ دیفنس و رویترز از توسعه رهگیر Edge ۳-PAC، آغاز آزمایش‌ها در ۲۰۲۷ و استقرار احتمالی تا ۲۰۳۱ خبر دادند. افزایش برد، مانور و ظرفیت تولید، نشان‌دهنده تمرکز آمریکا بر مقابله با حملات پیچیده و تأمین ذخایر در جنگ‌های طولانی است.

❻ چشم‌انداز رویارویی فرسایشی و چندجبهه‌ای

مدیر مرکز امنیت نوین آمریکا در شبکه ایکس، احتمال ورود واشنگتن به جنگ یمن، حمله مجدد به ایران و گسترش مطالبات مذاکراتی را مطرح کرد. این ارزیابی، تقابل آینده را نوسانی میان جنگ گرم و فشار اقتصادی بلندمدت می‌داند که می‌تواند ماه‌ها یا سال‌ها ادامه یابد.

❼ افزایش تلفات و بحران شفافیت جنگ

واشنگتن‌پست، نیویورک‌تایمز، هیل، مدیایت و جروزالم‌پست افزایش تلفات رسمی آمریکا به ۲۱ کشته و ۸۶۵ مجروح از ۹ اسفند را بازتاب دادند. اصلاح آمار پس از تکذیب اولیه پنتاگون می‌تواند فشار نظارتی کنگره و بی‌اعتمادی عمومی به روایت جنگ را افزایش دهد.

❽ زمینه‌سازی برای درگیری زمینی احتمالی

میلیتاری تایمز انتشار راهنمای شناسایی نیروهای ارتش ایران در ۲ مهر را در چارچوب سناریوهای مواجهه زمینی بررسی کرد. این راهنما از توسعه آمادگی آموزشی آمریکا حکایت دارد، اما به‌تنهایی شاهد تصمیم قطعی برای عملیات زمینی محسوب نمی‌شود.

● فشار اقتصادی و توجیه حملات تازه

تلگراف فشار معیشتی را زمینه فرسایش اجتماعی و شکاف داخلی معرفی کرد؛ نیویورک‌پست نیز محاصره را ناکافی دانست و خواستار آمادگی برای حملات پس از انتخابات شد. این دو روایت، فشار اقتصادی را به امتیازگیری سیاسی و اقدام نظامی پیوند می‌زنند.

● نبرد روایت‌ها درباره جنگ یمن

رویترز، آسوشیتدپرس، رسانه‌های سعودی و منابع نزدیک به صنعا، روایت‌های متعارضی از حمله ۱۸ مهر به فرودگاه ریاض، عملیات باب‌المنذب و تلفات انصارالله ارائه کردند. مداخله احتمالی آمریکا، وضعیت تعز و کنترل باب‌المنذب متغیرهای اصلی مرحله بعدی جنگ هستند.

● بازنشر تصاویر قدیمی تهدیدهای ترور

کانال‌های عبری و شبکه‌های اجتماعی، تصاویر قدیمی فاکس‌نیوز و شبکه ۱۴ اسرائیل در ۲۷ و ۱۹ اسفند ۱۴۰۴ را به‌عنوان فهرست تازه ترور بازنشر کردند. استفاده از تصاویر دارای خطا، بیشتر معطوف به القای اشراف اطلاعاتی و حفظ فشار روانی بر مدیران ایرانی است.

● رقابت روایی بر سر محاصره تعز

العربیه، الشرق‌الاوسط و ایندپندنت عربی بر مقاومت نیروهای سعودی تمرکز کردند، درحالی‌که منابع نزدیک به صنعا از تکمیل محاصره تعز خبر دادند. نبود دسترسی مستقل، ارزیابی قطعی را دشوار می‌کند؛ بااین‌حال کنترل تعز می‌تواند موازنه باب‌المنذب را تغییر دهد.

● پیوند جنگ با تعویق انتخابات

المانیتور، جروزالم‌پست و شبکه ۱۲ احتمال اختلال یا تعویق انتخابات کنست در صورت حمله مجدد به ایران را مطرح کردند. فضای جنگی می‌تواند دستورکار انتخاباتی را به سود دولت مستقر تغییر دهد، هرچند پاسخ ایران هزینه‌های امنیتی و اقتصادی سنگینی نیز ایجاد خواهد کرد.

منطقه

● تشدید فشار انتخاباتی بر دولت اسرائیل

شبکه ۱۲، کان و المانیتور پرونده تغییر زمان تماس صبح هفتم اکتبر، مطالبه کمیسیون تحقیق و مناقشه سربازی حردی‌ها را برجسته کردند. تبدیل شکست امنیتی به محور انتخابات، فشار بر نخست‌وزیر را افزایش داده و رقابت را به جنگ روایت‌های مسئولیت و هویت کشانده است.

● بحران مشروعیت انتخابات و رهبری فلسطینی

مقام‌های اسرائیلی تعویق انتخابات فلسطین از ۲۸ نوامبر ۲۰۲۶ به ۱۱ سپتامبر ۲۰۲۷ را فریب جامعه جهانی خواندند؛ تشکیلات خودگردان نیز موانع امنیتی و شهرک‌سازی را عامل دانست. انتقال مسئولیت بن‌بست، هم‌زمان بحران مشروعیت داخلی فلسطینیان را تشدید می‌کند.

● ابهام در تشکیل دولت آینده اسرائیل

معاريو و شبکه‌های ۱۱، ۱۲ و ۱۳ از پیشتازی شکننده مخالفان و فقدان اکثریت ۶۱ کرسی خبر دادند. نقش احزاب عربی، حردی و فهرست‌های کوچک در انتخابات ۲۷ اکتبر تعیین‌کننده است و بن‌بست سیاسی

همچنان محتمل‌ترین سناریو باقی می‌ماند.

🔗 بازنمایی همکاری امنیتی اعراب و اسرائیل

واشنگتن‌پست خنثی‌شدن هواپیماربایی فلای‌دبی را نشانه تقویت همکاری امنیتی کشورهای عربی و اسرائیل و شکست راهبرد ایران معرفی کرد، هرچند نقش تهران را نامشخص دانست. این روایت در پی مشروعیت‌بخشی به تعمیق مناسبات منطقه‌ای علیه نفوذ ایران است.

🔗 بازخوانی شکست امنیتی مرز غزه

واللا و رسانه‌های عبری کاهش نیروهای مرزی، انتقال یگان‌ها و نادیده‌گرفتن هشدارهای پیش از هفتم اکتبر ۲۰۲۳ را برجسته کردند. هم‌زمانی این افشاگری‌ها با انتخابات کنست، مسئولیت سیاسی و نظامی شکست را به ابزار رقابت علیه دولت تبدیل کرده است.

بین‌الملل

🔗 تقابل تمدنی در روایت جنگ ایران

الجزیره انگلیسی و میدل‌ایست‌آی واکنش مقام‌های ایرانی به روایت تاریخی وزیر خارجه آمریکا را بازتاب دادند. منتقدان، پیوند جنگ کنونی با منازعات ایران و یونان باستان را استفاده ابزاری از تاریخ برای مشروعیت‌بخشی به زور و بازسازی همبستگی غربی ارزیابی کردند.

🔗 کاهش ظرفیت ذخایر اضطراری نفت جهان

اوایل‌پرایس با استناد به آژانس بین‌المللی انرژی و آرامکو، برداشت گسترده از ذخایر نفتی و دشواری بازسازی آن‌ها پس از بازگشایی هرمز را برجسته کرد. تداوم بحران تا ۲۰۲۷ می‌تواند توان مقابله با شوک‌های بعدی و امنیت عرضه جهانی را تضعیف کند.

فرادید

قرارگاه رسانه‌ای جبهه انقلاب
مرکز رصد و پایش